

### 23. člen

Izvajanje družbenega dogovora spremlja odbor udeležencev, ki ima 16 članov in njihove namestnike. Po enega člana in njegovega namestnika imenuje Republiška konferenca Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije, Republiški odbor Zveze združenj borcev narodnoosvobodilne vojne Slovenije in Izvršni svet Skupščine SR Slovenije. Predstavnike občin in njihove namestnike v odbor udeležencev imenujejo izvršni sveti občinskih skupščin.

Odbor udeležencev spremlja in analizira uresničevanje družbenega dogovora, zlasti glede poenotenja skupnih osnov in meril za podeljevanje priznavalnin, glede vrst priznavalnin in sistema financiranja ter predlaga udeležencem ustrezne ukrepe.

Udeleženci soglašamo, da bo upravno-strokovna in administrativna opravila za odbor udeležencev opravil Republiški komitee za borce in vojaške invalide.

Udeleženci se zavezujejo, da bomo Republiški komiteji za borce in vojaške invalide v skladu z določbami tega družbenega dogovora zagotavljali potrebne podatke za spremljanje izvajanja družbenega dogovora, in sicer v rokih, ki jih določijo odbori udeležencev.

### 24. člen

Pobudo za spremembe in dopolnitve tega družbenega dogovora lahko da vsak njegov udeleženec.

### 25. člen

Z dnem uveljavitve tega družbenega dogovora preneha veljati Družbeni dogovor o priznavalninah udeležencev NOV (Ur. l. SRS, št. 6/85).

### 26. člen

Ta družbeni dogovor je sklenjen, ko ga podpišejo pooblaščen predstavniki vseh udeležencev in začne veljati osmi dan po objavi v Uradnem listu SRS, uporablja pa se od 1. januarja 1986.

## obrazložitev

S sklenitvijo družbenega dogovora o skupnih osnovah in merilih za podeljevanje priznavalnin udeležencem NOV in drugih vojn, katere urejajo občinske skupščine s svojimi predpisi v letu 1977 (Ur. l. SRS, št. 18/77) je prišlo do poenotenja ureditve dopolnilnega varstva borcev NOV na območju vseh občin v SR Sloveniji. Z družbenim dogovorom, ki so ga sprejele vse občinske skupščine, RK ZSDL Slovenije, Republiški odbor ZB NOV Slovenije in Izvršni svet Skupščine SR Slovenije je bil opredeljen krog upravičencev do občinskih priznavalnin, določene vrste, pogoji in merila za dodeljevanje priznavalnin ter način financiranja – vprašanja torej, ki so bila tedaj s posameznimi občinskimi odloki dokaj različno urejena.

Potem, ko je do prvih dopolnitev družbenega dogovora prišlo že v letu 1978 (Ur. l. SRS, št. 13/79) so se kmalu pričeli pojavljati predlogi za nadaljnje spremembe in dopolnitve družbenega dogovora, ki so se osredotočali predvsem na vprašanje vključitve med upravičence do občinskih priznavalnin žena-bork NOV pred 9. 9. 1943 oziroma 13. 10. 1943, ki so bile v oboroženih enotah NOV in brez lastnih dohodkov (ne glede na prejemke zakonca), na upoštevanje vseh in celotnih dohodkov upravičencev pri ugotavljanju izpolnjevanja premoženjskih pogojev za priznavalnino, na omejitve kroga upravičencev glede na datum vstopa v NOV in na določitev večjih pooblastil pristojnim komisijam.

Zadnje spremembe in dopolnitve družbenega dogovora so bile sprejete v začetku leta 1985 (prečiščeno besedilo Ur. l. SRS, št. 6/85). Bistvene spremembe in dopolnitve so bile naslednje: zoženje kroga upravičencev do priznavalnin na tiste udeležence NOV po 9. 9. 1943 oziroma 13. 10. 1943, ki so vstopili v NOB do 31. 12. 1944; razširitev kroga udeležencev NOV, ki izjemoma lahko pridobijo pravico do priznavalnine, na aktivne udeležence NOV, ki imajo po predpisih o pokojninskem in invalidskem zavarovanju priznana v času NOV posebno dobo v dvojnem trajanju s prekinitvami in na žrtve fašističnega nasilja z najmanj 20 odstotno invalidnostjo, ki ne izpolnjujejo pogojev za uveljavitev statusa upravičenca po zakonu o civilnih invalidih vojne; določanje premoženjskega cenzusa za pravico do priznavalnine v odnosu do najnižje pokojnine za polno pokojninsko dobo; možnost pridobitve stalne priznavalnine ne glede na izpolnjevanje premoženjskega cenzusa za udeležence (udeleženke) NOV pred 9. 9. 1943 oziroma 13. 10. 1943 s priznana posebno dobo v dvojnem trajanju, ki sami nimajo rednih prejemkov; upoštevanje vseh prejemkov upravičenca in njegovega zakonca razen osebne in družinske invalidnine po predpisih o vojaških invalidih pri ugotavljanju premoženjskega stanja upravičenca; določanje višine stalne priznavalnine v odnosu do zneska najnižje pokojnine in v izjemnih primerih možnost dodelitve tudi v višjem znesku od maksimalno določenega; določitev zgornje višine občasne priznavalnine na 150 odstotkov najnižje pokojnine.

V letu 1985 je bilo 13.160 uživalcev stalne občinske priznavalnine, za te namene pa je bilo porabljenih 1.100.177.695,50 din sredstev. Povprečna priznavalnina je v posameznih občinah znašala od 2.990 do 13.500 din, najnižja od 1.000 do 5.800 din, najvišja pa od 12.250 do 30.000 din. Povprečna izplačana stalna priznavalnina za SRS je v letu 1985 znašala 6.967 din.

Zaradi zmanjševanja realne vrednosti pokojnin ter zaradi spremembe razmerja med borčevsko pokojnino in cenzusom za stalno priznavalnino se je v zadnjem času poslabšal gmotni položaj udeležencev NOV, katerih prejemki so nižji od zajamčene pokojnine borcev NOV pred 9. 9. 1943 oz. do 13. 10. 1943 (od 1. 1. 1986 54.968 din).

To so:

– udeleženci NOV pred 9. 9. 1943, ki so uveljavili pokojnino po 51. členu temeljnega zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju z manj kot 18 oziroma 20 leti pokojninske dobe, vendar najmanj s 15 leti pokojninske dobe,

– udeleženci NOV z manj kot 15 leti pokojninske dobe ali samo s posebno dobo, ki jim je bila priznana pravica do pokojnine na

podlagi 80. člena zakona o pokojninskem zavarovanju (Ur. l. SFRJ, št. 51/57),

– kmetje s statusom kmeta – borca pred 9. 9. 1943, ki so uveljavili starostno kmečko pokojnino in se jim po 150. členu zakona o pokojninskem zavarovanju (Ur. l. SRS, št. 27/83) od 1. januarja 1984 izplačuje pokojnina v višini najnižje pokojnine za polno pokojninsko dobo,

– borci po 9. 9. 1943, katerih starostne pokojnine so v prvi polovici leta 1985 znašale povprečno 25.642,59 din, invalidske pokojnine pa 21.240,59 din (pri tem je najnižja pokojnina za polno pokojninsko dobo v tem času znašala 21.258,50 din).

Zlasti pereč je položaj kmetov – borcev po 9. 9. 1943, ki se jim tako kot vsem drugim uživalcem starostne (družinske pokojnine), uveljavljene na podlagi zakona o starostnem zavarovanju kmetov od 1. 1. 1985 izplačuje pokojnina v višini 50% zneska najnižje pokojnine za polno pokojninsko dobo iz preteklega leta. Te pokojnine se namreč medletno ne valorizirajo tako kot ostale pokojnine.

Na slabšanje gmotnega položaja teh kategorij udeležencev NOV ob upoštevanju tudi vse hitrejšega slabšanja njihovega zdravstvenega stanja je Predsedstvo RO ZZB NOV, opozorilo izvršni svet Skupščine SR Slovenije s posebnim pismom št. 191-16/85 z dne 25. 10. 1985. V odgovoru na to pismo se je izvršni svet Skupščine SR Slovenije strinjal z ocenami gmotnega položaja omenjenih kategorij udeležencev NOV, in nakazal nekatere rešitve in izboljšave, ki bi jih bilo možno doseči s spremembo družbenega dogovora o priznavalninah. Na tej podlagi je pripravljen nov družbeni dogovor o priznavalninah.

Ureditve pravice do priznavalnine za borce pred 9. 9. 1943 (13. 10. 1943), katerih redni prejemki so višji kot najnižja pokojnina za polno pokojninsko dobo, bi ostala nespremenjena.

Udeleženci NOV pred 9. 9. 1943 oz. 13. 10. 1943 s priznano posebno dobo v dvojnem trajanju, ki nimajo lastnih prejemkov bi imeli še naprej le možnost pridobiti pravico do stalne priznavalnine, pri čemer bi se pri odločanju o priznanju te pravice dan poudarek osebnemu prispevku v NOV. Stalna priznavalнина se jim lahko dodeli v višini do 100 odstotkov zneska najnižje pokojnine.

Izboljšanje gmotnega položaja udeležencev NOV po 9. 9. 1943 (13. 10. 1943), ki je najbolj pereč, je mogoče doseči s spremembo veljavnega družbenega dogovora o priznavalninah v tem smislu, da se omili premoženjski cenzus za pravico do stalne priznavalnine in se zviša od dosedanjih 80% najnižje pokojnine na 100% tega zneska. S tem bi zajeli v okvir varstva z občinskimi priznavalninami vse borce z vstopom v NOV po 9. 9. 1943 oz. 13. 10. 1943 do 31. 12. 1944, katerih pokojnine so enake ali nižje od najnižje pokojnine za polno pokojninsko dobo (34.492,32 din od 1. 1. 1986), pa tudi nekoliko višje glede na to, da se upoštevajo pri odločanju o zahtevkih decembrski zneski pokojnin. (Vse to seveda ob pogoju, da upravičenec nima drugih upoštevanih prejemkov oz., če živi v družinski skupnosti, da on sam ali zakonec nima tolikšnih drugih prejemkov, da bi skupni prejemki na družinskega člana presegli premoženjski cenzus).

Poleg zvišanja premoženjskega cenzusa za pravico do stalne priznavalnine se za udeležence NOV po 9. 9. 1943 do 31. 12. 1944 zvišuje tudi zgornja meja stalne priznavalnine na 100% najnižje pokojnine, s čemer se udeleženci NOV po 9. 9. 1943 v pogojih in višini stalne priznavalnine izenačujejo z udeleženci NOV pred 9. 9. 1943. Poleg tega je predvideno povečanje stalne priznavalnine za udeležence NOV in njihove družinske člane, ki so odvisni od tuje nege in pomoči.

Pomembno novost, ki pa se je v skladu s priporočili iz Navodila za uporabo družbenega dogovora že pričela uveljavljati v praksi, predstavlja predlog, da se vključi med udeležence NOV, ki imajo možnost pridobiti pravico do priznavalnine tudi tiste udeležence NOV, ki so aktivno in organizirano delovali v narodnoosvobodilnem boju pred dopolnjenim 15 letom starosti in zato ne izpolnjujejo vseh pogojev za priznanje posebne dobe v času med NOV v dvojnem trajanju; isto velja tudi za aktivne sodelavce narodnoosvobodilnega gibanja, ki zaradi neizpolnjevanja starostnega pogoja niso mogli uveljaviti posebne dobe v času med NOV v dejanskem trajanju.

Prav tako naj bi vključili tudi vse tiste udeležence NOV, ki so bili vključeni v NOB, oz. so aktivno in organizirano delovali v NOB ali

pa sodelovali v NOG in izpolnjujejo vse pogoje za priznanje posebne dobe v dvojnem ali v dejanskem trajanju, vendar pa posebne dobe doslej niso uveljavljali ali je iz objektivnih razlogov niso uspeli uveljaviti. Tudi ti bi imeli izjemoma možnost pridobiti pravico do priznavalnine, kolikor bi se jim udeležba v NOV priznala z odločbo upravnega organa, pristojnega za zadeve borcev in vojaških invalidov v postopku za priznanje pravice do priznavalnine v katerem bi se obravnavala kot predhodno vprašanje.

Nedvomno – in kot je ocenil že RO ZZB NOV, in Odbor udeležencev DD je tudi tem kategorijam udeležencev NOV potrebno zagotoviti ustrežna, socialno varnost v okviru sistema občinskih priznavalnin, saj njihov prispevek NOB lahko ni nič manjši ali je celo večji od tistih udeležencev NOV, ki izpolnjujejo vse pogoje za priznanje posebne dobe po predpisih o pokojninskem in invalidskem zavarovanju. Zaostrene življenjske razmere vsekakor narekujejo takojšnje ukrepanje in življenjsko reševanje težkih socialnih primerov tudi teh udeležencev NOV.

Da bi udeležencem NOV v sedanjih razmerah visoke inflacije in skokovitega naraščanja življenjskih stroškov ter zaostajanja pokojnin za gibanji osebnih dohodkov s priznavalninami lahko uspešno zagotavljali primerno življenjsko raven, bi bilo potrebno omogočiti sprotno valorizacijo stalnih priznavalnin. Te naj bi v največji možni meri sledile usklajitvam pokojninskih prejemkov.

Merila za upoštevanje medletnih usklajitev najnižje pokojnine, pri čemer bi se upoštevala določila zakona o proračunu SR Slovenije in sklepi SPIZ, o usklajevanju pokojnin med letom, bi določal Odbor udeležencev družbenega dogovora o priznavalninah na predlog Republiškega komiteja za borce in vojaške invalide.

Uveljavitev novega družbenega dogovora bo po približnih ocenah (natančnejšo oceno bo mogoče podati, ko bo končan popis po občinah) zahtevala 250.000.000 din dodatnih sredstev.

Posamezne spremembe in dopolnitve družbenega dogovora so predlagane iz naslednjih razlogov:

## 2. člen

Udeleženci NOV – upravičenci do priznavalnin se delijo le še v dve skupini: na tiste, ki so vstopili v narodnoosvobodilni boj pred 9. 9. 1943 oz. do 13. 10. 1943 in jim je čas od odhoda v NOB do 15. 5. 1945 po predpisih o pokojninskem in invalidskem zavarovanju dvojno všteti v pokojninsko dobo oz. jim je priznan status kmeta – borca pred 9. 9. 1943 oz. do 13. 10. 1943 (1. točka) in na tise, ki so vstopili v NOB v času od 9. 9. 1943 oz. 13. 10. 1943 do 31. decembra 1944 in imajo priznano posebno dobo v dvojnem trajanju od odhoda v NOB do 15. 5. 1945 (2. točka).

Ker je po predlagani ureditvi za obe kategoriji upravičencev predviden enotni tretman tako glede pogojev za pravico do priznavalnine (premoženjski cenzus) kot glede njene višine, v novem družbenem dogovoru ni potrebno med upravičence posebej navajati žena udeleženk NOV, ki so vstopile v NOB do tega datuma, preden so dopolnili 18. leto starosti, ko je bilo to po dosedanjem družbenem dogovoru, ki je te upravičence izenačil z udeleženci NOV pred 9. 9. 1943 oziroma 13. 10. 1943.

Predlagana novost je odraz spoznanja, da gre možnosti za izboljšanje gmotnega položaja večinoma že upokojenih udeležencev NOV po 9. 9. 1943 oz. 13. 10. 1943 iskati predvsem v okviru razvitih sistemov dopolnilnega varstva, to je invalidskega dodatka za vojaške invalide in priznavalnin za ostale borce, glede na dejstvo, da sedanje družbenoekonomske razmere ne dopuščajo večjih posegov v veljavni sistem pokojninskega zavarovanja s ciljem izboljšanja gmotnega položaja te kategorije udeležencev NOV.

## 3. člen

V 3. členu družbenega dogovora so uvrščeni družinski člani padlih ter umrlih udeležencev NOV, ki jih veljavni DD obravnava v 11. členu. S tem je sistematično zaokrožen krog upravičencev do priznavalnin.

Družinski člani kot upravičenci do priznavalnin so v tem členu opredeljeni precizneje kot doslej: opredeljen je predvsem sam krog družinskih članov, kar je bilo dosedaj prepuščeno občinskim odlokom. Družinski člani morajo izpolnjevati naslednje

pogoje osebne narave: biti morajo pridobitno nezmožni po predpisih o vojaških invalidih, kar pomeni, da morajo biti stari najmanj 60 let (moški) oz. 50 let (ženske), invalidi do I. do V. skupine ali popolnoma pridobitno nezmožni (I. kategorija invalidnosti po predpisih o pokojninskem in invalidskem zavarovanju), otroci pa, da glede starosti in šolanja izpolnjujejo pogoje za priznanje pravice do družinske invalidnine (do konca predpisanega rednega šolanja, najdalj pa do 26. leta starosti oz. so popolnoma pridobitno nezmožni).

Takšna opredelitev je ugodnejša od tiste po veljavnem družbenem dogovoru (pridobitna nezmožnost po pokojninsko invalidskih predpisih), saj zajema le osebni pogoj in ne tudi premoženjski pogoj.

Nadaljnji pogoj za status upravičenca po tem členu družbenega dogovora je, da vdova (vdovec) po smrti podlega borca oz. umrlega udeleženca NOV ni sklenila nove zakonske zveze oz. da otrok (posvojenec) še ni sklenil zakonske zveze, razen z udeležencem usmerjenega izobraževanja. – Takšno pogojevanje upravičenosti do priznavalnine je utemeljeno v dolžnosti preživljanja med zakoncema, s katero preneha dolžnost staršev, da preživljajo svoje otroke oz. ga narekuje spoznanje, da ponovna sklenitev zakonske zveze ne opravičuje več izvajanja pravice od padlega oz. umrlega zakonca.

Praksa na področju podeljevanja priznavalnin pa je izpostavila tudi zahtevo, da se priznavalnina podeljuje le tistim družinskim članom, ki se tudi sami niso omadeževali s sodelovanjem z okupatorjem oz. njegovimi pomagači.

#### 4. člen

Krog udeležencev NOV, ki imajo možnost pridobiti pravico do priznavalnine, če izpolnjujejo določene pogoje, je v novem 4. členu razširjen z udeleženci NOV, ki so vstopili v NOB do 31. decembra 1944, priznanja posebne dobe pa doslej niso uveljavljali ali je iz objektivnih razlogov niso uspeli uveljaviti, izpolnjujejo pa sicer udeleženci NOV, ki so aktivno in organizirano delovali v NOB ter z aktivnimi sodelavci NOG, ki so bili v času med NOV mlajši od 15 let in zato po predpisih o pokojninskem in invalidskem zavarovanju ne izpolnjujejo vseh pogojev za priznanje posebne dobe med NOV v dvojnem oziroma v dejanskem trajanju.

49. člen zakona o pokojninskem zavarovanju (Ur. l. SFRJ, št. 51/57) določa, da se v delovno dobo ne šteje čas, ko je bil zavarovanec v delovnem razmerju predno je dopolnil 15 let starosti. Glede na navedeno zakonsko določilo ni mogoče šteti dela v NOB kot aktivno in organizirano, če udeleženec NOV v času, za katerega se zahteva, da se mu šteje dvojno za pokojnino, še ni bil star 15 let. Isto velja tudi za čas aktivnega sodelovanja v narodnoosvobodilnem gibanju, dopolnjenega pred 15 letom starosti.

V praksi se je vendarle pokazala potreba po zagotavljanju ustreznih socialne varnosti v okviru družbenega dogovora o priznavalninah tudi tem udeležencem NOV, ki niso izpolnjevali zgolj formalnega starostnega pogoja za priznanje posebne dobe, ima pa njihovo delo sicer vse druge znake aktivnega in organiziranega dela v NOB oz. aktivnega sodelovanja v narodnoosvobodilnem gibanju.

#### 5. člen

Po novem 5. členu je predvidena možnost pridobitve priznavalnine za udeležence NOV, ki so vstopili v NOB po 1. 1. 1945 in imajo čas v NOB dvojno všteti, aktivne udeležence, ki imajo posebno dobo šteto v dvojnem trajanju s prekinitvami, aktivne udeležence NOV, ki imajo posebno dobo šteto v dejanskem trajanju ter žrtve fašističnega nasilja, ki so bili zajeti že v dosedanjem družbenem dogovoru. Novost pa je, da imajo možnost pridobitve priznavalnine tudi udeleženci NOV, ki so vstopili v NOB ali so pričeli aktivno delovati v NOG do 31. 12. 1944 in glede udeležbe v NOV izpolnjujejo pogoje za priznanje posebne dobe v dvojnem ali dejanskem trajanju, vendar pa priznanja posebne dobe niso uveljavljali ali je iz objektivnih razlogov niso uspeli uveljaviti. Tem udeležencem bi se, tako kot udeležencem NOV iz 4. člena, udeležba v NOV ugotavljala in priznavala z odločbo upravnega organa v postopku za priznanje pravice na priznavalnino z veljavnostjo v tej upravi stvari.

Pomembno novost predstavlja tudi vključitev (med udeležence NOV, ki se jim izjemoma lahko prizna pravica do priznavalnine), udeležencev antifašističnega boja v drugih deželah in zavezniških vojskah, ki imajo priznano posebno dobo v dvojnem trajanju. Gre za jugoslovanske državljane, ki so bili v oboroženih formacijah antifašističnega gibanja ali v oboroženem antifašističnem boju v drugih deželah do 15. maja 1945, ali ki se jim dvojno šteje čas od 6. 4. 1941 do 15. 5. 1945, prebit v zavezniških vojskah ali na izvrševanju vojaških nalog v konvojih zavezniških mornaric (2. točka I. odstavka 143. člena in 144. člena temeljnega zakona o pokojninskem zavarovanju (Ur. l. SFRJ, št. 51-64).

#### 7. člen

Premoženjski cenzus za pravico do stalne priznavalnine se dviguje za udeležence NOV do 31. 12. 1944 iz 80 na 100 odstotkov najnižje pokojnine, s čemer se ti udeleženci izenačujejo z udeleženci NOV pred 9. 9. 1943 oziroma 13. 10. 1943. Pri odločanju o pravici do priznavalnine se upošteva cenzus, ki velja v času odločanja o zahtevku, s čemer se odpravlja različna praksa občinskih upravnih organov.

Po veljavnem družbenem dogovoru znaša premoženjski cenzus za pravico do stalne priznavalnine za udeležence NOV do 31. 12. 1944 27.593,85 din kar predstavlja 80 odstotkov akontativno določenega zneska najnižje pokojnine za leto 1986. Po novem bi tudi za te upravičence veljal cenzus v višini polnega zneska najnižje pokojnine, to je 34.492,32 din.

Enak cenzus je določen tudi za družinske člane padlih in umrlih borcev NOV.

Namen takšne spremembe je, kot je bilo že uvodoma pojasnjeno, kompenzirati večje zaostajanje v pokojninskih prejemkih in splošno slabše premoženjsko stanje udeležencev NOV po 9. 8. 1943, katerim se pokojnina ne odmerja od zajamčene pokojninske osnove.

Cenzus v višini 80 odstotkov najnižje pokojnine velja še naprej za borce za severno mejo in slovenske vojne dobrovoljce, oz. za njihove družinske člane.

Udeležencem NOV, ki so vstopili v NOB pred 9. 9. 1943 oz. do 13. 10. 1943 ter kmetje s statusom kmeta – borca pred 9. 9. 1943 oz. do 13. 10. 1943, ki nimajo lastnih prejemkov, bi se (kot že doslej po 3. odstavku 5. člena veljavnega družbenega dogovora) lahko dodelila stalna priznavalnina ne glede na preseganje premoženjskega cenzusa. RO ZZB NOV Slovenije in Odbor udeležencev družbenega dogovora sta se v tem pogledu že v postopku sprejemanja sedaj veljavnega družbenega dogovora postavila na stališče, da je treba udeležencem NOV, ki so vstopili v partizanske enote oziroma pričeli z aktivnim in organiziranim delom v narodnoosvobodilnem boju v prvih letih vojne, zagotoviti določene osebne minimalne prejemke ne glede na splošno premoženjsko stanje družine. Pri teh priznavalninah je v ospredju moment priznanja za osebni prispevek v NOV.

#### 8. člen

Nespremenjen ostaja cenzus za udeležence NOV iz 4. in 5. člena družbenega dogovora, ki imajo možnost pridobiti pravico do stalne priznavalnine (80% najnižje pokojnine).

Pri odločanju o podelitvi stalne priznavalnine udeležencem NOV pred 9. 9. 1943 oziroma do 13. 10. 1943, ki so brez lastnih rednih prejemkov, bi pristojne komisije upoštevale zlasti čas udeležbe in osebni prispevek teh oseb v NOV.

#### 9. člen

Glede prejemkov, ki se upošteva pri ugotavljanju pravice do stalne priznavalnine in pri določanju višine (stalne, občasne ali enkratne) priznavalnine je bilo sprejeto stališče, da naj se upošteva isti prejemki, kot vplivajo na pravico in višino invalidskega dodatka po zakonu o vojaških invalidih. Ocenjeno je bilo, da je potrebno prejemke po zveznih predpisih o vojaških invalidih izvzeti v celoti – torej ne le osebno in družinsko invalidnino, temveč tudi ortopedski dodatek in dodatek za postrežbo in tujo pomoč. Glede na strogo namenski značaj tovrstnih prejemkov, s katerimi naj se prizadetim osebam omogoči plačilo nege in pomoči, ki jim je potrebna za opravljanje življenjskih potreb, naj bi izvzeli tudi dodatke za pomoč in postrežbo po vseh drugih

predpisih (po predpisih o civilnih invalidih vojne, po predpisih o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, po predpisih o družbenem varstvu telesno in duševno prizadetih oseb). Razen navedenih prejemkov bi bila izvzeta tudi civilna invalidnina po zakonu o civilnih invalidih vojne, ter vsi tisti prejemki, za katere matični predpis določa, da se pri odločanju o pravicah po posebnih predpisih ne upoštevajo. Upoštevala pa bi se invalidski dodatek in denarna pomoč po zakonu o vojaških invalidih oz. po zakonu o civilnih invalidih vojne, glede na to, da gre pri teh prejemkih, tako kot pri priznavalninah, za obliko družbene pomoči, ki naj izboljša premoženjski položaj invalida.

V skladu s spremembami davčnih predpisov je – kot že po predpisih o vojaških invalidih – zajetih med dohodke oz. prejemke tudi dohodek iz kmetijstva, ki se ugotavlja po dejanskem dohodku. Upošteva se ostanek čistega dohodka iz kmetijske dejavnosti iz preteklega leta, ki je bil podlaga za odmero davka.

Glede na dosedanje ureditve je precizirano iz katerega meseca oziroma obdobja se upoštevajo prejemki. Razen osebnega dohodka iz delovnega razmerja, ki se upošteva v mesečnem povprečju iz preteklega leta, se vsi drugi prejemki upoštevajo v zneskih iz decembra preteklega leta. (Enaka je ureditev po predpisih o vojaških invalidih). Veljavno določilo, ki določa, da se »prejemki, ki vplivajo na odločanje o pravicah in višini stalne priznavalnine... ugotavljajo v začetku vsakega leta«, je dopuščalo različne interpretacije in možnost različne ureditve v odlokih, kar pa lahko v končni posledici pomeni tudi različen premoženjski cenzus.

#### 10. člen

V tem času je zajetih več pomembnih sprememb in dopolnitev 8. člena veljavnega družbenega dogovora.

Tako kot se v 7. členu izenačuje premoženjski cenzus za udeležence NOV pred 9. 9. 1943 oz. do 13. 10. 1943 in tiste z vstopom v NOV po 9. 9. 1943 do 31. 12. 1944, je za obe kategoriji udeležencev NOV dogovorjen tudi enak najvišji znesek stalne priznavalnine (100 odstotkov najnižje pokojnine).

Do 100 odstotkov zneska najnižje pokojnine lahko znaša stalna priznavalnina tudi za udeležence NOV pred 9. 9. 1943, ki so brez lastnih prejemkov in se jim stalna priznavalnina izjemoma lahko podeli ne glede na prejemke v družini ter za družinske člane padlih in umrlih borcev, medtem ko je stalno priznavalnino borcem za severno mejo in slovenskim vojnimi dobrovoljcem, njihovim družinskim članom ter tistim kategorijam udeležencev NOV, ki imajo po 4. oz. 5. členu možnost pridobiti stalno priznavalnino, mogoče dodeliti v višini do 80 odstotkov najnižje pokojnine.

Udeležencem NOV do 31. 12. 1944 in njihovim družinskim članom, ki so vezani na stalno postrežbo in tujo pomoč in so uveljavili pravico do stalne priznavalnine, se ta poveča za 50 odstotkov najnižje pokojnine (od 1. 1. 1986 16.332 din). Potrebo po stalni postrežbi in tuji pomoči bi pristojna komisija ugotavljala na podlagi izvida in mnenja zdravstvene organizacije. Predlagana dopolnitev družbenega dogovora bi bila pomembna predvsem za tiste udeležence NOV, ki so upravičeni do dodatka za pomoč in postrežbo po predpisih o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (kmetje – borci s starostno kmečko pokojnino, kmetje – borci, ki so še v zavarovanju in so zavarovani kot individualni kmetje ter udeleženci NOV, ki niso pridobili pokojnine – nezaposlene žene in podobno).

Stalna priznavalnina bi se tem osebam povečala za 50 odstotkov zneska najnižje pokojnine, veljavnega ob vsakokratnem odločanju o višini stalne priznavalnine oz. v primeru novega zahtevka za povečanje priznavalnine na tej podlagi, zneska najnižje pokojnine, veljavnega v času odločanja o zahtevku.

Medtem ko je po sklepu SPIZ o začasni višini dodatka za postrežbo in tujo pomoč upokojujencem, ki jim je stalna pomoč in postrežba potrebna za opravljanje vseh osnovnih življenjskih potreb dodatek določen od 1. 1. 1986 dalje začasno na 15.176 din mesečno (za večino osnovnih življenjskih potreb pa 9.630 din), bi pristojni organ ob odločanju o zahtevku za povečanje stalne priznavalnine na tej podlagi upošteval znesek najnižje pokojnine 34.482,32 din in bi stalno priznavalnino povečal za 17.246,16 din.

#### 11. člen

Višina priznavalnine se oblikuje po prostem preudarku pristojne komisije. Odvisna je od celovite ocene upravičenčevega premoženjskega in širšega socialno-zdravstvenega stanja, pri čemer glede premoženjskega stanja velja poudarek stvarnim gmotnim razmeram. To pomeni, da bo pristojni organ pri odločanju o višini priznavalnine poleg prejemkov, ki vplivajo na pravico do stalne priznavalnine (9. člen DD) upoštevala tudi vse druge dohodke in prejemke – redne in izredne udeleženca NOV in njegove družine, tako npr. dohodek od poseka lesa, dohodek iz kmetijstva, ki ni zajet v katastrskem dohodku, dohodek od dela preko polnega delovnega časa pa tudi dohodek, dosežen na podlagi pogodbe o delu, preračunan mesečno; katastrski dohodek, ki ga pri ugotavljanju izpolnjevanja premoženjskega cenzusa zaradi davčne oprostitve organ ni upošteval, bo lahko vendarle vplival na odločitev o višini stalne priznavalnine. Prav tako pri udeležencih NOV – vojaških invalidih ne bo mogoče povsem prezreti invalidskih prejemkov in sicer invalidnina (ne pa ortopedskega dodatka in dodatka za postrežbo in tujo pomoč, ki sta strogo namenska prejemka), ki sicer nima značaja socialne pomoči, glede na svojo višino pa pri težjih invalidih vendarle predstavlja nadomestilo zaradi delovne nezmožnosti izostalega osebnega dohodka.

Pri odmeri višine priznavalnine udeležencem NOV pred 9. 9. 1943 oz. do 13. 10. 1943, ki so brez lastnih prejemkov, bo pristojna komisija poleg drugih okoliščin upoštevala še zlasti čas udeležbe (v partizanskih odredih Jugoslavije ali aktivno in organizirano delo v NOB) in njihov osebni prispevek v narodnoosvobodilni vojni.

#### 12. člen

V 2. odstavku 12. člena je spremenjeno določilo 3. odstavka 9. člena veljavnega DD dodan pa je tudi nov, 3. odstavek, ki ureja vprašanje medletnih usklajitev stalnih priznavalnin.

V 2. odstavku je v skladu z novim določilom 4. odstavka 9. člena, po katerem se prejemki upoštevajo v zneskih iz decembra preteklega leta, natančno določen način upoštevanja sprememb v prejemkih in drugih pravnorelevantnih okoliščinah iz preteklega leta pri redni vsakoletni prevedbi stalnih priznavalnin. Glede na to, da se pokojnine in s tem najnižja pokojnina med letom valorizirajo z veljavnostjo od 1. januarja tekočega koledarskega leta, je bilo ocenjeno in dana usmeritev v tem smislu tudi že v navodilu za uporabo družbenega dogovora, da je najustreznejša določitev veljavnosti zneskov stalnih priznavalnin, določenih s prevedbenimi odločbami od 1. januarja tekočega koledarskega leta.

Medletno usklajevanje stalnih priznavalnin bi potekalo v skladu z merili, ki bi jih določil Odbor udeležencev na predlog RK BVI.

#### 13. člen

Predlaga se, da se stalna priznavalnina, kakor tudi občasna priznavalnina prizna od prvega dne naslednjega meseca po vložitvi zahtevka, kar je sicer tudi splošno načelo pri dodeljevanju socialno varstvenih pomoči (prim. 11. člen samoupravnega sporazuma o uresničevanju socialno varstvenih pravic, Ur. l. SRS, št. 26/84).

#### 14. člen

Novo je določilo, po katerem se občasna priznavalnina lahko dodeli tudi za določen čas. Takšna oblika dodeljevanja priznavalnin, ki jo že sedaj poznajo posamezni odloki, naj služi kot pomoč v primeru začasno zaostrenih gmotnih razmer udeležencem NOV (izguba dohodka ob smrti edinega hranilca, dokler se ne uveljavijo pokojninski prejemki, začasna nezaposlenost družinskega člana ali poslabšanje razmer zaradi bolezni, ki povečuje življenjske stroške in onemogoča pridobivanje dohodka in podobno.)

Medtem ko naj bi se občasna priznavalnina, ki se dodeljuje za določen čas priznavala praviloma v primerih, ko udeleženec NOV ne izpolnjuje pogojev za stalno priznavalnino, bi se občasna priznavalnina, ki se dodeli občasno v enkratnem znesku, lahko dodeljevala tudi udeležencem NOV, ki že prejemajo stalno priznavalnino.

## 16. člen

Po zakonu o splošnem upravnem postopku morajo postopati upravni organi družbenopolitičnih skupnosti in drugi državni organi, kadar v upravnih stvareh odločajo o pravicah, obveznostih ali pravnih koristih posameznikov, pravnih oseb ali drugih strank (1. člen ZUP, Ur. l. SFRJ št. 32/78).

V primerih iz 4. člena in iz drugega odstavka 5. člena DD bo pristojni organ obravnaval vprašanje udeležbe v NOV, kot predhodno vprašanje. Pri tem bo upošteval le materialne predpise, po katerih bi to vprašanje rešil pristojni organ – Navodilo o kriterijih za natančnejše določanje časa, ki se po členih 29. do 32. zakona o pokojninskem zavarovanju šteje za pokojnino (Ur. l. SFRJ, št. 33/64), ne pa tudi procesualne določbe pokojninsko invalidskih predpisov. To pomeni, da bo v upravnem postopku mogoče upoštevati vsa dokazila po ZUP medtem ko se po določilu 100. člena zakona o temeljnih pravicah iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja lahko dokazuje posebna doba s pričami le v primeru, ko udeleženec NOV tega prej zaradi objektivnih razlogov ni mogel storiti in v primeru, ko je pridobil lastnost zavarovanca šele po 31. 12. 1967 ter je pričel postopek v enem letu po vključitvi v zavarovanje.

Ugotavljanje potrebe po postrežbi in tuji pomoči bo zaradi poenostavitve postopka vezano na izvid in mnenje zdravstvene organizacije in ne kot po predpisih o vojaških invalidih na izvid in mnenje zdravniške komisije.

## 17. člen

Pravica do zdravstvenega varstva se sicer uživalcem stalne občinske priznavalnine zagotavlja že po zakonu o zdravstvenem varstvu (Ul. l. SRS št. 1/80 in 45/82) v obsegu, ki presega pravice, zagotovljene z drugimi zakoni. Pravica do zdravstvenega varstva se zagotavlja tudi njihovim ožjim družinskim članom, če jim ni zagotovljena po drugih predpisih oz. samoupravnih sporazumih.

Vsem uživalcem stalnih priznavalnin se torej zagotavlja pravica do zdravstvenega varstva v obsegu, ki je določen za delavce – zavarovance samoupravne interesne skupnosti za zdravstvo, na območju katere imajo stalno prebivališče. Upravičeni so še do nekaterih posebnih ugodnosti, kot je oprostitev doplačil k ceni zdravstvenih storitev, zdravil in pripomočkov.

Družinskim članom uživalcev stalnih priznavalnin, ki nimajo zagotovljene pravice do zdravstvenega varstva na nobeni drugi podlagi, se zagotavlja pravica do zdravstvenega varstva na podlagi družbenega dogovora o priznavalninah, na podlagi katerega se jim s pravico do stalne priznavalnine zagotavlja osnovno socialno varstvo.

Družinski člani padlih in umrlih borcev, ki uživajo pravico do stalne priznavalnine, so kot prejemniki družbene denarne pomoči tudi oproščeni doplačil k ceni zdravstvenih storitev, zdravil in pripomočkov.

Obravnavana določba DD ima za udeležence NOV in njihove ožje družinske člane torej zgolj varovalni značaj. Pač pa starši uživalca stalne priznavalnine po zakonu o zdravstvenem varstvu, ki zagotavlja pravico do zdravstvenega varstva le ožjim družinskim članom (zakonec, otroci) ne morejo uživati pravice do zdravstvenega varstva, temveč le po družbenem dogovoru oz. po odlokih iz občinskih sredstev.

## 19. člen

Zaradi neenotnega urejanja drugih oblik pomoči borcem NOV s posameznimi občinskimi odloki (nekateri drugih oblik sploh ne poznajo, ali pa v zelo različnem obsegu in ureditvi), se predlaga določba, po kateri bi se udeleženci DD dogovorili vsaj za nek minimalen okvir drugih oblik pomoči, pri čemer so predlagane oblike ocenjene kot pomembnejše.

Glede višine posameznih oblik pomoči bi dajal usmeritve Odbor udeležencev DD, da bi tako tudi te oblike pomoči čimbolj poenotili za vso republiko.

## PREDLOG PREDLAGATELJA

*Komisija za pregled letnega davčnega zaključnega računa je pregledala zaključni račun davkov in prispevkov in sklenila, da ga posreduje delegatom Skupščine občine Ljubljana Vič-Rudnik v obravnavo in sprejem.*

*Komisija  
za pregled letnega davčnega  
zaključnega računa*

## predlog

Na podlagi 79. člena statuta občine Ljubljana Vič-Rudnik (Uradni list SRS, št.13/86) in 21. člena pravilnika o knjiženju davkov občanov (Uradni list SRS, št. 2/73, 1/82 in 2/86) je skupščina občine Ljubljana Vič-Rudnik na seji zbora združenega dela in zbora krajevnih skupnosti dne ..... sprejela

## SKLEP

### o zaključnem računu davkov in prispevkov za leto 1985

I.  
Zaključni račun davkov in prispevkov za leto 1985 se potrdi.

II.

Zaključni račun davkov in prispevkov obsega:	
– obremenitev na davkih in prispevkih za leto 1985	2.471.491.544
– obresti in stroški prisilne izterjave v letu 1985	14.229.956
– plačila davkov in prispevkov v letu 1985	2.362.712.113
– neporavnani davki in prispevki na dan 31. 12. 1985	123.009.387

Ta sklep velja takoj.

Številka:

Datum:

Predsednik skupščine  
občine Ljubljana Vič-Rudnik  
Peter Vrhunc